

za dovršitev del. Pri banovinskih delih je šlo delo laže od rok kakor pri državnih. Za modernizacijo vseh banovinskih cest bi bila potrebna poldruga milijarda din. Banska uprava si zato prizadeva, da bi država prevzela čim več banovinskih cest.

Ponekod se niso mogla cestna dela izvršiti zaradi pretiranih zahtev posestnikov za odstojeno zemljišče. Banska uprava se bo zato v bodoče posluževala zakonitega določila, da morajo nositi vse gradbene stroške občine, skozi katere gre nova cesta.

Javna dela so zelo ovirale tudi številne povodnji in neprestano deževje. Zato se niso dovršila melioracijska dela na Cerkniskem jezeru in Ljubljanskem barju. Uspehi pa so bili doseženi pri manjših melioracijskih delih. Nadaljevala so se dela za preskrbo prebivalstva s pitno vodo. Sredstva, ki jih je dala država pred 2 letoma za hidrotehnična dela, so že izčrpana.

Nato je govoril ban o gradnji bolnišnice in šol. Letos bo dograjen nov prizidek na Golniku, v izgraditvi je nov paviljon mari-borske bolnišnice, izdeluje se načrt za novo bolnišnico v Murski Soboti, novo upravno poslopje dobi celjska bolnišnica, spomladi se začne graditi gimnazijski poslopji v Mariboru in v Murski Soboti.

Soc. politika in zdravstvo

Minimalna mezda je bila lani zvišana od 3 na 5'50 din. Zvišane so bile minimalne mezde trgovinskemu in pomožnemu osebju. Sklenjenih je 33 novih kolektivnih pogodb, s katerimi je urejeno sedaj službeno razmerje ene tretjine vseh delavcev. Poravnanih razprav je bilo 27. Stavk je bilo 17, v katerih je bilo udeleženih 4900 delavcev. Izgubljenih je bilo 56.000 delovnih dni, izguba zaslužka pa znaša 2'5 milijona dinarjev.

Ban je nato govoril o ureditvi prejemkov zasebnih nameščenec. Tarifno lestvico more ban izdati samo, če to zahteva več ko polovica delojemalcev ene stroke. Ti podpisni pa se še niso zbrali. Upa, da bo mogel predpisati lestvico 1. marca.

Obširneje je nato govoril ban o zdravstvu ter naglasil, da bi bilo edino pravilno, če bi bile vse bolnišnice pod izključno kompetenco banske uprave. Stanje v ljubljanski državni bolnišnici je v kričnem nasprotju s potrebami kulturnega naroda ter zahtevami medicinske vede. Ljubljana mora dobiti osrednjo bolnišnico in kliniko.

Trgovina, obrt in industrija

Za stanje slovenske industrije so bili odločilne važnosti trg in surovine. Trg je bil za konsum industrijskih izdelkov ugoden, manj ugodne pa so bile razmere glede surovin. Velike so težave pri nabavah surovin.

V trgovini je nastala zaskrbljenost zaradi vedno večjega poseganja države na trg in promet z blagom. Ban je naglasil, da nove ustanove nikakor nimajo namena prevzeti posel izmenjave blaga ali pa tekmovali z redno trgovino. Izmenjava blaga bo slej ko prej prepuščena legalni trgovini in zadrugam. Namen novih ustanov je samo ta, da nabavljajo življenjske potrebščine, da jih pravilno razdeljujejo na trgovino in zadruge, da vodijo evidenco zalog in potreb, da nadzorujejo pravilno racioniranje živil, gibanje cen in da izvajajo socialne akcije v korist revnih slojev. Bolj močno je posegla država na gibanje cen. Država hoče izločiti ne-socialno dobičkarstvo, ki ga pošena trgovina tudi sama odklanja. Vendar pa je država dopustila primeren dobiček. Načeloma je ostala svobodna trgovina neokrnjena.

Ban dr. Natlačen je nato govoril o obrtu ter naslovil na obrtnike tudi resen opomin, da bolj skrbe za naobrazbo svojih vajencev. Vajenskem vprašanju bo posebej banovina največjo skrb.

Uradi za kontrolo cen morejo vplivati na cene samo do neke mere. Da bi se dosegli večji uspehi bi bilo potrebno, da bi se vodila v državi sistematična politika cen. Uradi naj bi skrbeli samo to, da se ne gode zlorabe in da se ne dopušča neopravičeno bogatenje.

Zaupajmo v svojo državo!

Preživljamo najodločilnejše trenutke v zgodovini človeštva. Kraljevska vlada je od vsega početka sklenila, da hoče ostati naša država in v sedanji vojni nevtralna in to svoje stališče je znala ves čas ohraniti in obvarovati. S te poti tudi ne bo krenila, razen če bi kdo skušal kršiti našo nevtralnost, svobodo ali nedotakljivost. Jasno pa je, da tudi nevtralnost zahteva tako od posameznikov kot od celote svoje žrtve.

Priznati moramo vsi brez izje-

me, da se vodi naša zunanja politika dobro. Ohraniti moramo mirne živce in voditi najodločilnejšo borbo proti vsem, ki skušajo begati ljudstvo. Slovenski narod se zaveda, da mu more samo lastna država nuditi napredek in blagoslanje in zato ni dostopen za nikakr defetizem. Zaupajmo svoji državi, njeni življenjski sili in vsi se strnimo okoli naše junaške narodne dinastije Karadjordjevičev. Z velikimi manifestacijami za dinastijo, državo in vojsko so sprejeli banski svetniki govor bana.

Vest o podpisu nenapadnega pakta je bila v Berlinu sprejeta z odobravanjem in zadovoljstvom. V Berlinu naglašajo, da pomeni pakt konec napetosti, ki je nastala zaradi obojestranskih vojaških ukrepov.

»Transcontinental Press« v Berlinu piše, da je razburjenje, ki je nastalo po Churchillovem govoru in odhodu angleškega poslanika iz Bukarešte, povzročilo dobro reakcijo v Sofiji in Ankari, v katerih je zmagal zdrav politični smisel. Ta odseva tudi iz deklaracije in iz izjav obeh podpisnikov pakta. Izjavi ne vsebuje nič senzacionalnega, pač pa sta napravile konec ustvarjanju senzacij.

Nemški poslanik v Atenah je po ameriških vesteh nasvetoval grški vladi, da sklene mir z Italijo, ker bi to bilo pametno. Če Grčija tega ne bi hotela storiti, bi morala računati s tem, da bi nemška vojska vkrakala v Bolgarsko in nato napadla Grčijo, ki bi se na ta način morala boriti na dve fronti.

Angleški poslanik v Bukarešti Hoare je po svojem prihodu v Carigrad izjavil novinarjem, da je general Antonescu očitno prepričan, da bo Nemčija zmagala. Njegov zadnji razgovor z generalom je bil prijateljski. Gen. Antonescu je izrekel samo ta očiitek, češ da je bilo od Vel. Britanije zelo nevljudno, da je prekinila svoje odnose z Romunijo, ne pa tudi z Madžarsko. Hoare je nadalje dejal, da je bil zadnji njegov diplomatski akt v Bukarešti protest, ker je bilo 3000 poljskih beguncev poslano iz Romunije v koncentracijska taborišča. Končno je izjavil Hoare, da je sedaj v Romuniji okoli 350 tisoč nemških vojakov in da so vsa letališča zasedena od Nemcev. Zlasti v zadnjih štirih dneh je bilo mnogo vojaštva poslano na bolgarsko mejo.

Preteklo soboto je bilo v ameriškem zunanjem ministrstvu zelo živahno. Cela vrsta tujih diplomatov je bila sprejeta od zunanjega ministra Hulla. Najprej je bil sprejet britanski veleposlanik Halifax, nato pa avstralski poslanik in kot tretji jugoslovanski poslanik Fotić, ki je imel daljšo konferenco z ministrom Hullom in pomočnikom Wellesom. Splošno se sodi, da so se razgovarjali o sestanku na Berg-rofu.

Rooseveltovega zaupnika Hopkins se je vrnil v Washington. Takoj po prihodu je bil sprejet od predsednika Roosevelta ter imel z njim večurni razgovor. Časnikarjem je izjavil, da prav nič ne dvomi, da bo Anglija zmagala. Potrebno pa je, da Amerika čim bolj pomaga.

Admiral Darlan bo znova začel pogajanja z Lavalom. Nekateri poročajo, da bo ponudil Lavalu podpredsedništvo v vladi.

Grki poročajo, da se grška ofenziva v Albaniji ugodno razvija. Italijanski protinapadi so bili odbiti. Središče ofenzive je proti Te-peleniju.

Italijani poročajo, da so odbili grške napade in da so bile izgube na obeh straneh zelo velike.

V Angliji računajo z nemškimi plinskimi napadi ter so se zato začele vežbe proti plinskim napadom.

Nemška letala vedno bolj pogosto napadajo angleška oporišča v Afriki, zlasti v Libiji.

Angleži poročajo, da so zavzele angleške čete Kumok v Sudanu in da s tem ni nobenega italijanskega vojaka več v Sudanu ali Keniji.

Iz Stockholma poročajo, da bo nemška vlada odstranila Quislingov režim. Na svojem inspekcijskem potovanju se je namreč Himmler prepričal, da je vse norveško ljudstvo proti temu režimu in je v tem nasprotovanju glavni vzrok vseh neredov in nemirov, ki so se v zadnjem času dogodili na Norveškem.

Wendell Willkie bo v kratkem odpotoval na Kitajsko in sicer z letalom.

Ameriški državljani so začeli v velikem številu zapuščati od Japoncev zasedeno Kitajsko. Prav tako tudi angleški državljani.

Ameriška vlada sporoča, da bo na željo italijanske vlade zaprla svoje konzulate v Napulju in Palermu.

O znatnem zblizanju med Japonsko in Sovjetsko Rusijo poročajo iz Tokia in Moskve. Podpisani bosta dve novi pogodbi, od katerih bo prva določila meje med Mandžurijo in SSSR. Druga pa se bo tikala japonske zun. politike.

Državni prevrat, ki ga je skušal izvesti v Paragvaju polkovnik Clorinda, se je ponesrečil. Clorinda je bil aretiran.

Odbor za vojno mornarico v ameriškem parlamentu je odobril 400 milijonov dolarjev za graditev pomorskih oporišč.

Angleška vojna mornarica je dobila v zadnjih treh mesecih 20 novih bojnih ladij, in sicer 2 nosilki letal, 2 linijski ladij, 5 križark in 11 rušilcev.

V izjemnem gospodarskem stanju

Muke in težave trgovcev

Centralno predstavništvo zvez trgovskih združenj je svojo, 12. t. m. objavljeno resolucijo sestavilo in soglasno sprejelo na podlagi temeljite debate, pri kateri so živahno sodelovali vsi delegati in številni člani beogradskega združenja. Izrečene so bile ostre kritike, zlasti pa je bila trda beseda trgovcev iz Srbije. Glavni poudarek iz posameznih središč združenj je bil: Trgovec je danes v takšnem položaju, da ne bi smel ne kupovati, ne prodajati. Vsa nadomestila svobodne trgovine so odrekla. Znašli smo se v izjemnem gospodarskem stanju. V Angliji, ob najhujšem vojnem navalu, gotovo ni tako.

Zbornice in svobodne trgovske organizacije so vse storile za preprečitev nepotrebne izjemne gospodarske stanja, a nič ni bilo upoštevano, ker si nasprotniki svobodne trgovine ne dajo ničesar dopovedati. Vse jim gre pri enem usesu noter, pri drugem pa ven. Cene so maksimirali, trgovce pa smatrajo za pljačkaše. Pri tem pa je marsikaj v občinski aprovizaciji dražje kakor v trgovini in upravniki aprovizacij z raznim blagom sploh ne znajo ravnati. Tako se izkazuje resničnost srbske prislovice: Kar en bedak kupi, sto pametnih ne more prodati.

Neki beograjski delegat je pripovedoval, da je nekje vprašal, zakaj sta se podražila sladkor in koruza ter če je to v zvezi z zvišanjem ali znižanjem vrednosti teh dveh živil in dinarja. Namesto odgovora so ga nahrulili, da govori po — komunistični ideologiji. Isti delegat je opozoril, da so v zadnjem času tudi gostilničarji hudo preganjani. Predsednik gostilničarskega združenja Vukomanović, ki je prišel trgovcem izraziti pozdrav in solidarnost, je podal nekaj značilnih primerov preganjanja. V nekaj dneh je bilo z globo in zaporom kaznovanih 32 beogradske gostilničarjev, ker jedilni listi, ki morajo biti v lokalu razobešeni in po mizah razloženi, niso bili podpisani. Enega so kaznovali, ker pet kuhanih jajc na krožniku ni imel posebej označenih s ceno, ki je itak zabeležena na jedilnem listu.

Največ žrtev brezobzirnega preganjanja imajo na vesti zlobni ovaduh. Tudi na podlagi neosnovanih ovadb in izmišljotin zapirajo ugledne trgovce kakor žeparje in druge zločince, ki jih zasačijo pri delu. Ko prošnje in pritožbe razen praznih obljub niso ničesar dosegle in je zdaj veliko vprašanje za obstoj imovine in osebne svobode, se nihče ne vpraša, ali je moč naše skupnosti v številu nezadovoljnih ali pa v številu zadovoljnih.

Omalovaževanje časti in ponosa poštenega trgovca ni od danes. V primer je bilo navedeno srečanje z nekim bivšim ministrom, ki je l. 1932. zastopal odsotnega ministrskega predsednika. Odposlanstvo beogradskega združenja je utemeljevalo neko pritožbo, minister pa je menil: Gospodje, saj ni ta-

ko hudo. Tudi zapor bi vam bil samo v reklamo. — Takrat pa so odposlanci vzrotili: Morda se v politiki tako sodi o zaporu, nam pa je državljanska čast prva in najvišja! Minister se je izgovarjal s šalo ter pripovedoval, da je tudi sam izšel iz gospodarskih krogov.

Politične ambicije in strasti so v marsičem vzrok slabega stanja gospodarstva in krivic, ki se godijo trgovstvu. Politika je trgovini brez taks in njen najboljši artikel je demagogija. Trgovske organizacije naj se varujejo političnega bacila. Predsednik Savić je čestital Zvezi trgovskih združenj

v Sloveniji zaradi njene stanovske zavednosti in sloge, ki se vsem za zglede očituje za iniciativnim in uspešnim delom, ter menil: Če bi nam politika pokvarila delo, bi bil rad delegat Slovencev v Beogradu.

Predsednik Vidmar, ki je naglasil vzajemnost zbornice in trgovskih organizacij v Sloveniji ter obljubil, da se bodo iz Ljubljane pošiljale bratskim zvezam razne okrožnice v informacijo, se je za priznanje zahvalil s poudarkom, da bi se dale moralne dobrine Srbov združiti z organizatoričnimi sposobnostmi Slovencev v učinkovito celoto.

Konferenca v Opatiji o uvozu prediva

V Opatiji so bila v dneh 14. in 15. februarja pogajanja med našo in italijansko delegacijo o dobavi bombažnega prediva Jugoslaviji. Načelnik naše delegacije je bil načelnik trg. ministristva dr. Krešimir Kristić, člani delegacije pa Ljubisavljević za Narodno banko, iz Slovenije gen. tajnik zbornice Ivan Mohorič in gen. tajnik Zveze industrijcev dr. Golia, iz Beograda Milija Pavlović in dr. Gregorič, iz Zagreba pa inž. Lapčević in Lucija Kovačić. Šef italijanske delegacije je bil dr. Scarpazza. Naša delegacija je bila zelo ljubeznivo sprejeta.

Za leto 1940. je bil določen kontingent 8 milijonov kg čistega bombažnega prediva. Od te koli-

čine pa je bilo nam dobavljeno samo 3 in pol milijona kg. Ostanek 4 in pol milijona kg nam bo dobavila Italija postopoma letos. Za prvo tromesečje leta 1941. je določen kontingent 2 milijonov kg čistega bombažnega prediva, kateremu pa bo dodano nekaj fioce. Količina fioce se bo določila v sporazumu s prizadetimi industrijskimi podjetji.

Italijani so najprej zahtevali, da se plača kg prediva po 33 lir, po daljših pogajanjih pa je prišlo do sporazumne cene 28'80 lire za kg, in sicer na bazi 20 prima Amerika.

Za naslednje tromesečje se bo sklenil poseben dogovor na konferenci, ki bo najbrže že v aprilu.

Politične vesti

Nemška agencija »Weltpresse« poroča, da pripravlja turška vlada neko deklaracijo, v kateri bi ponudila svojo željo po miru in pripravljenost za sodelovanje z drugimi balkanskimi narodi. Enaka deklaracija da bo podana tudi iz Sofije. Ti deklaraciji bi naglasili, da nimata Turčija in Bolgarska nič ena proti drugi in da sta za skupno delovanje.

Reuter pa poroča, da je bolgarska vlada znova vpoklicala več letnikov rezervistov, vse vojaštvo pa se pošilja samo na turško mejo. V Sofiji da je bila mobilizirana cela tamkajšnja divizija in da zaradi tega precej trpi poslovno življenje.

Turški zunanji minister Saradzoglu ter bolgarski pooblašeni minister in poslanik v Ankari Kirov sta podpisala v Ankari bolgarsko-turško deklaracijo, ki pravi: Turška in bolgarska vlada sta ugotovile srečne rezultate izmenjave mnenj o smeri njune zunanje politike glede vzajemnih ciljev in interesov. Da ohranita medsebojno zaupanje in prijateljstvo, da ostane neta zvesti prijateljskemu paktu, ki potrjuje nedotakljivost miru in večno prijateljstvo med Turčijo in Bolgarsko in da bi se ta politika zaupanja nadaljevala, sta sklenili začeti z novo izmenjavo misli v luči dogodkov ter sta prišli do soglasja v naslednjih točkah brez posledic za njune pogodbene obveznosti z drugimi državami.

Čl. 1. Turčija in Bolgarska smatra, kot nesprenemljivi temelji svoje zun. politike to, da se vzdržita slehernega napada. Čl. 2. Obe

vladi sta prežeti najbolj prijateljskih namenov druga proti drugi in odločeni, da ohranita in še bolj poglobita razumevanje v medsebojnih odnosih dobrega sosedstva. Čl. 3. Pripravljeni sta najti način, da se trgovinski odnosi med obema državama čim bolj povečajo. Čl. 4. Obe vladi upata, da bo tudi tisk obeh držav prevzelo čustvo prijateljstva in medsebojnega zaupanja, kateremu daje ta deklaracija novo obliko.

Po podpisu deklaracije in nenapadnega pakta je izjavil zun. min. Saradzoglu: Male stvari morejo dati tudi velike rezultate. Skromni dokument, ki smo ga podpisali, bo morda preprečil nove zapletitjaje na Balkanu.

Bolgarski poslanik Kirov pa je izjavil: Osebo sem zelo srecen, ker morem v imenu bolgarske vlade podpisati ta dokument, ki pomeni dokaz prijateljstva in zaupanja med Bolgarsko in Turčijo.

Angleški poslanik v Sofiji Rendel je izjavil, da je angleška politika za politiko nevtralnosti in neodvisnosti Bolgarske. Anglija pozdravlja razvoj tesnih odnosov med Bolgarsko in njenimi sosedi. Anglija nima prav nobenega namena, da bi kršila bolgarsko nevtralnost ali zapletla Bolgarsko v vojno. Če bi izgubila Bolgarska svojo nevtralnost ali če bi se vojna razširila na Bolgarsko, bi bila za to odgovorna edino Nemčija.

»Times« diplomatski urednik piše, da je angleško-turška zvezna pogodba na vsak način od novega pakta neprizadeta. Pogajanja za sklenitev nenapadnega pakta med Turčijo in Bolgarsko so se vodila z vednostjo angleške vlade.

Na Grškem je bila vest o podpisu turško-bolgarskega nenapadnega pakta sprejeta zelo ugodno.

Denarstvo

Guverner Narodne banke v Ljubljani

Takoj po svojem nastopu je novi guverner Narodne banke dr. Radosavljevič napovedal, da si bo prizadeval zmanjšati obtok bankovcev in zato tudi zadolžitev države pri Narodni banki. Ta njegova napoved je bila od vseh gospodarskih krogov zelo simpatično sprejeta. Guverner dr. Radosavljevič je tudi takoj začel delati za realizacijo svojega načrta, ki ga je podrobneje izdelal in predložil finančnemu ministru, ki je ta načrt tudi odobril. Ker pa je za izvedbo načrta tudi potrebno sodelovanje gospodarske javnosti, zlasti denarnih zavodov, je stopil guverner Narodne banke dr. Radosavljevič v direktni stik z zastopniki našega denarništva ter imel najprej konferenco z zastopniki denarnih zavodov v Beogradu, nato v ponedeljek v Zagrebu in včeraj, v torek, v Ljubljani.

Konferenca v Ljubljani, katere sta se udeležila tudi podguverner dr. Belin in član izvršnega odbora NB Ivan Avsenek, je bila v prostorih podružnice NB ter se je začela dopoldne in nadaljevala še popoldne. Na seji so bili zastopniki vseh naših glavnih denarnih zavodov v Ljubljani, Mariboru in Celju s predsednikom Društva bančnih zavodov dr. Slokarjem na čelu.

Guverner dr. Radosavljevič je na seji podal svoj načrt, kako bi se zmanjšala zadolžitev države pri NB in s tem omogočilo zmanjšanje obtoka bankovcev. Ta načrt bi se mogel izvesti le na ta način, da bi gospodarstvo finansiralo državo, pri čemer bi Narodna banka prevzela posredovalno vlogo. Istočasno pa bi se izvedla tudi akcija za sanacijo denarnih zavodov, ki so še pod zaščito. Vse je zamišljeno tako, da bi država izdajala posebne bone, ki bi bili deloma kratkoročni deloma pa srednjeročni in ki bi se tudi primerno obrestovali. Bone bi potem Narodna banka eskontirala, vendar pa ti ne bi smeli znova pasti na Narodno banko. Za amortizacijsko službo teh bonov bi se ustanovila posebna blagajna, v katero bi se stekali dohodki posebnega prispevka za narodno obrambo. Ta blagajna bi tudi imela lastno upravo, v kateri bi bili tudi zastopniki denarnih zavodov. Boni bi uživali tudi posebne ugodnosti, da bi bili privlačni tudi za širše kroge.

Načrt guvernerja dr. Radosavljeviča je bil na vseh treh konfe-

rencah z zastopniki denarništva simpatično sprejet in je upravičeno upanje, da se bo mogla nameravana akcija tudi uspešno izvesti.

V zvezi s to akcijo je posebne važnosti seja koordinacijskega odbora, ki bo v petek v Beogradu in na kateri se bo razpravljalo zlasti o sanaciji denarnih zavodov.

Nov denar kuje Nemčija za Bolgarsko

Bolgarska je naročila v pruski državni kovnici 6'63 milijona kovancev po 20 levov in 13'34 milijona kovancev po 50 levov. Za kovanje se bo uporabila zlitina, v kateri bo 75% bakra in 25% niklja. Dosedaj so bili ti bolgarski novci iz srebra. Bolgarska je iz-

vozila v Nemčijo 13 vagonov starega bakrenega in nikljastega denarja, ki se bo porabil za nove kovance. Nove kovance bo izdelala nemška kovnica v 4 mesecih.

Dobiček Švicarske narodne banke v l. 1940.

Lani je dosegla Švicarska narodna banka 5'25 milijona švicarskih frankov čistega dobička, skoraj ravno toliko ko l. 1939. Od čistega dobička se bo dodelilo rezervnim fondom pol milijona frankov. Tudi letos se bo izplačala šodstotna dividenda. V poročilu banke se navaja, da je banka lanske leto vzdrževala plačilni promet z 18 državami. Nadalje pravi poročilo, da je morala banka za plačilo švicarskega uvoza uporab-

ljati tudi svoje valutne rezerve. Švica ni izdala v l. 1940. nikakih deviznih predpisov, ker bi z ozirom na njeno gospodarsko strukturo ti predpisi povzročili v mednarodnem plačilnem prometu težke motnje.

Madžarska banka je določila novi tečaj bolgarskega leva na 4'14 do 4'17 penga za sto levov.

Med italijanskimi in nemškimi zavarovalnicami je bil dosežen sporazum o sodelovanju.

Angleška vlada je izdala uredbu, s katero se rekvirirajo vsi papirji indijskih posojil, ki so bila izdana v Londonu v angleških funtih. Obveznice se bodo odkupile po borznom tečaju na dan 1. februarja. S tem se hoče doseči, da investirajo lastniki indijskih posojil svoj denar v angleška vojna posojila in da se dobi denar za plačilo vojnih nabav v Indiji.

Rudno bogastvo Britanskega imperija

Londonski gospodarski list »Trade and Engineering« je objavil članek o britanskih rudniških virih. Iz članka navajamo:

Baker

Okoli 30% svetovne proizvodnje izvira iz dežel Britanskega imperija. L. 1938. je znašala vsa britanska proizvodnja 600.000 ton bakra. Kanada je dala 255.000 ton, severna Rodezija 250.000, Avstralija 19.000 in Kiper 34.000 ton. Britanski imperij ima torej zadosti virov. Baker se v manjših količinah nahaja tudi v Novi Fundlandiji, Indiji in Južno-zapadni Afriki.

Da je Jugoslavija bogata na bakru je znano. Sedaj ima tudi lastne topilnice.

Kositer

Kositer je danes posebno ivažen, ker se uporablja za izdelovanje vseh vrst konserv. Poleg tega se uporablja kositer tudi za izdelovanje raznih zlitin, kakor medenine. Nadalje se uporablja v industriji topov in pušk, tiskarskih stroki in za izdelovanje mnogih drugih predmetov. V mnogih državah je bila uporaba kositra omejena, da bi se mogel uporabiti za izdelovanje najvažnejših predmetov.

Na svetovnem trgu kositra zavzema London že od nekdaj vodilno mesto, ker se trgovina kositra koncentriira v Londonu. Glavne proizvajalke kositra so: Britanska Malaja, Nizozemska Indija, Siam, Kitajska, Nigerija, Belgijski Kongo in angleška Birma. Največ te rude se topi v Britanski Malaji in v Angliji in do nemške zasedbe tudi v Nizozemski. Glavni potroš-

nik kositra pa so Združene države Sev. Amerike, ki potrošijo na leto okoli 100.000 ton kositra. Zato se je tudi govorilo, da bo Anglija del sedanjega dolga Ameriki plačala s kositrom.

Nemčija ima potrebne industrijske naprave za pridelovanje kositra, dočim je Italija v tem oziru odvisna od uvoza.

Svinec in cink

Svinec in cink sta navadno v isti rudi. V deželah britanskega imperija se na leto proizvaja približno 600.000 ton svinca in 550 tisoč ton cinka. Glavni deželi, iz katerih dobiva Anglija te rude, sta Avstralija in Kanada. Samo Avstralija je na leto proizvela 274 tisoč, Kanada pa 187.000 ton svinca. Okoli 30.000 ton svinca se dobiva iz rud, ki se izkopljejo v Angliji. Tudi Birma, Nova Fundlandija in Jugozapadna Afrika imajo to rudo.

Cink se zlasti potrebuje pri izdelavi medenine in drugih zlitin, zlasti pa je potreben pri galvanizaciji jeklenih plošč. Anglija uvaža letno okoli 150.000 ton cinkove rude in isto količino polfabrikatov te rude. Avstralija, Kanada, Birma, Nova Fundlandija in Severna Rodezija dobavljajo večinoma to rudo Angliji. Proizvodnja v teh državah more skoraj pokriti vso svetovno potrošnjo.

(Tudi svinca in cinka ima Jugoslavija tako mnogo, da jih more izvažati v velikih količinah.)

Antimon

V vojnem času se je potrošnja antimona znatno povečala, ker je antimon sestaven del pri izdelovanju šrapnelov. Antimon se nadalje uporablja za proizvodnjo črke in ta potrošnja stalno narašča.

Vsa svetovna proizvodnja se ceni na 30.000 ton. Znatno del te količine daje Kitajska, zlasti pokrajini Junan in Hopej, znatnejše količine tudi Mehika in Bolivija, vsaka po 7 do 10 tisoč ton. Znatno je povečala proizvodnjo Jugoslavija, ki je dosegla že letno proizvodnjo 3.700 ton. Nekoliko manjše količine daje Avstralija, neznatne pa Rodezija, Birma in Saravak.

Molibden

se uporablja v večji meri šele po svetovni vojni, in sicer v prvi vrsti, da se doseže večja trdota jekla. Ze dodajanje majhne količine molibdena jeklu neverjetno okrepi. Molibden se zato zlasti išče v vojnem času. Največji proizvajalec molibdena so Združene države Sev. Amerike; njih proizvodnja se je v l. 1936. do 1938. podvojila. Za njimi so glavne producerske države molibdena Mehika, Francoski Maroko, Peru in Romunija. Od britanskih dežel imajo molibden Avstralija, Kanada in Birma, toda le v manjših količinah. Kanada je zato proizvodnjo molibdena že opustila, od l. 1937. dalje pa ga proizvaja znova.

(Molibden se v manjših količinah pridobiva tudi v Jugoslaviji, in sicer v Mežici.)

Nikelj

Stiri petine vse svetovne produkcije niklja odpadejo na Kanado. Vel. Britaniji so s tem zadostne količine niklja zajamčene. V vojni industriji se nikelj zelo potrebuje, ker služi za utrditev jekla.

Amerika na prehodu

Ch. A. in M. B. Beard

Apel na najvišjo oblast

(Nadaljevanje.)

In še prej je v ameriški zgodovini bolj pravilno in slovesno označil bistvo stvari Thomas Cooley, bivši član michiganskega vrhovnega sodišča, ki ga splošno prištejajo med tri ali štiri resnično velike razlagalce ustavnega prava, kar jih je imela Amerika, na isti višini s Kentom in Storyem, če ne nad njima. Govorec o napisani ustavi je rekel sodnik Cooley: »Mi si mislimo, da imamo ustavo vso pred seboj; v praktičnem življenju pa je ustava to, kar vlada v svojih raznih ministrstvih in ljudstvo v izvrševanju svojih državljanjskih dolžnosti priznava in spoštujeta kot tako; nič drugega ni ustava... Navsezadnje predstavljaja dejanja, storjena pod njo.« Predsednik, kongres in Vrhovno sodišče so bili izvrševali svojo dolžnost kakor jim jo je bilo dano videti. Poleti in jeseni 1936. naj bi državljani izvršili svojo dolžnost in tako vtili v ustavo svo-

je misli in svoje sodbe kot dejanja storjena pod njo.

Pri volitvah niso važni samo zakoni, sodniško mnenje in gospodarska praksa, temveč odločajo v znatni meri tudi osebnosti. To je veljalo tudi za volitve. New Deal je bil posebljen v predsedniku Rooseveltu. Republikanci so morali iskati podobno vodilno osebnost za svojo stranko.

Hoover to ni mogel biti. Bil je sicer priljubljen v krogu svojih prijateljev, nikoli pa ni znal pritegniti širokih množic, niti ne lastne stranke. Poleg tega so bili proti njemu še spomini na paniko, ki je bila pod njegovo vlado nastala v gospodarstvu. Njegov prejšnji finančni minister Ogden Mills je imel potrebno energijo in nadarjenost, toda bil je simbol velebogastva v deželi, ki je štela še vedno šest do sedem milijonov brezposelnih, in je bil znan kot neomajen konservativec. Na drugem koncu republikanske stranke je bil senator William E. Borah, ki je veljal v lastni stranki za radikalka in je ta vzdevek tudi sprejel. Dovolil je, da so ga predlagali

za kandidata. Toda Borah je bil sicer še vedno razgiban, a vendar preštar za napore volivne bitke. Tudi senator Arthur Vandenberg iz Michigana je bil upošteven za kandidata. Po krizi 1933. leta je predlagal koalicio med demokrati in republikanci, da bi se hitreje ustavilo gospodarsko nazadovanje. To se mu ni posrečilo, a podpiral je več newdealskih zakonov in se tako izkazal naprednjaka, končno pa je ni sprejel kandidature za predsednika.

Nazadnje je veliki časopisni podjetnik William Randolph Hearst dal republikancem kandidata. Našel ga je v kanzaškem guvernerju Alfredu M. Landonu. Landon je bil mož določenih vrlin, previden in delaven, a brez izrednih zmožnosti. Ko je Hearst videl, da ne more držati na vajetih predsednika Roosevelta, katerega je bil pri prvi izvolitvi podpiral, se je še precej zgodaj postavil proti New Dealu in ga jel napadati v svojem običajnem slogu. Iskal je poy sod moza, ki bi mogel vreči predsednika Roosevelta iz Bele hiše in je računal, da mu nudi Landon še najboljšo šanso. Osebnost je obiskal guvernerja in potem spustil popla-

vo članov v prid »močnega molčečega moža iz Kanasa«. Skoraj čez noč je bil mož s pomočjo Hearstovih milijonskih naklad prikazan kot narodni vzor.

Landon se je dal uporabiti za to, da bi se pritegnili konservativci (bil je posloven človek, ki si je naredil majhno bogastvo in kot guverner je pridigal o varčevanju, medtem ko je zvezna vlada zlivala v Kanasa milijone za farmerje in za brezposelne). Bil je pa uporaben tudi za to, da bi se pritegnili napredni elementi, kajli 1912. leta je bil zapustil »staro gardo« stranke in se pridružil revolti, katero je vodil takrat Theodore Roosevelt. Na koncu so se njegovi zagovorniki zedinili na drugo možnost. Baš njegov največji agitator Hearst pa mu je delal tudi neprilike. Konservativci temu niso pozabili njegovih radikalnih dni izpred več kot tridesetih let, naprednjaki pa so se jezili nad njegovimi vsakdanjimi napadi na vse, kar koli je dišalo po »liberalizmu«.

Republikanski konvent se je sešel v Clevelandu meseca junija. Vse poslance je spjal odpor proti predsedniku Rooseveltu in vsem

Mogočna zdravilna moč narave
se še posebno izraža v naravni
ROGAŠKI SLATINI

Razne vrste azbesta

V zadnjem času se je znatno povečala tudi proizvodnja azbesta, ker se v večji meri uporablja v gradbeni stroki. Okoli 70% vse svetovne proizvodnje izvira iz Kanade, Rodezije, Južne Afrike in Kipra. Sovjetska Rusija daje približno 24% svetovne proizvodnje, ostalo odpada na Italijo, Finsko in Zdr. države Sev. Amerike.

Glavna proizvodna dežela pa je Kanada, ki proizvaja na leto okoli 364.000 ton. Druge države proizvajajo: Južna Rodezija 52.000 ton, Južna Afrika 7850 ton amozita, 7840 ton plavega azbesta in 4977 ton krizolita. Plavi azbest velja kot najbolj odporen proti ognju.

V Transvalu se dobiva azbest, ki ima okoli 15 cm dolgo tkivo. Ta azbest se zelo dobro uporablja tudi v tekstilni industriji. Sedaj v vojnem času se je proizvodnja azbesta znatno dvignila.

Trg s surovinami

Mlačno razpoloženje na čezmorskih žitnih trgih je trajalo tudi pretekli teden. Mislil se, da je pritisk izvoznih presežkov, ki se cenijo na 32 milijonov ton, vendarle močnejši od optimizma, da bo lačna Evropa takoj po vojni pokupila vse te presežke. Na borzi v Chicagu je padel tečaj pšenice od 87³/₈ na 79¹/₂, koruze od 62⁷/₈ na 60⁷/₈, ovsu od 37¹/₈ na 35³/₈ in rži od 48 na 43. Podoben je položaj tudi v Južni Ameriki, kjer je minimalni tečaj padel od 6'87 na 6'77.

Tudi za bombaž vlada mlačna tendenca. Na njujorški borzi je padel tečaj od 10'42 na 10'32. Nasprotna tendenca pa je na trgu nekaterih drugih surovin. Tako se je dvignila cena kave v tem letu od 4'41 na 5'51, sladkorja pa od 1'98 na 2'03.

Še bolj so se podražile kovine. Kositer se je podražil od 50'10 na 50'62, svinec od 5'50 na 5'65, železo pa od 26'5 na 27'5.

Zlasti se je opazil veliki skok kositra na londonskem trgu, kjer se je podražil kositer od 257 na 264. Ta skok se je tem bolj opazil, ker je bila cena kositra v Londonu že dolgo stabilizirana.

njegovim dejanjem, odpor, ki sta ga vodila strah in sovraštvo. Čeprav pa so se zlagali v odporu proti temu, kar se je že zgodilo, so bili vendar zelo različnega mnenja o tem, kar naj bi se zgodilo v bodočnosti. Zedinili so se samo, da je le treba priznati nekaj sprememb v ustroju ameriškega gospodarstva in da je treba proglašati stranke vsaj malo napredno porbarvati.

Proglas, kakršnega so končno sprejeli, je v uvodu močno napadal New Deal in uporabljal pri tem zelo ostre besede — izdajstvo, onečaščenje, uzurpacija, nasilstvo, tiranija. A v predmetnih načrtih je bil ta proglas vendar dosti bližji New Dealu, kakor n. pr. republikanskemu proglasu iz leta 1900. Prva točka v načrtu je obvezovala stranko za boj v prid avtoritete Vrhovnega sodišča. Zamimivo pa je, da je neka naslednja točka postavljala na program odpravo otroškega dela in ureditev mezd in delovnih pogojev vsaj za ženske in za mladoletne, čeprav je bilo Vrhovno sodišče razsodilo, da so vsi zakoni o tem neustavni.

(Dalje prihodnjič.)

Občni zbor društva Trgovski dom

V ponedeljek dne 10. februarja je bil redni občni zbor društva »Trgovski dom« v Ljubljani. Predsednik Ivan Jelačin je po uvodnih formalnostih ugotovil sklepčnost ter sporočil, da je upravni odbor izvršil med letom vse sklepe, ki so bili sprejeti na zadnjem občnem zboru.

Blagajnik Ivan Zeleznikar je podal pregled bilance za l. 1940., iz katere je razvidno, da se družveno premoženje vsako leto vidno boljša. Proračun za leto 1941. izkazuje le stvarne potrebščine. Občni zbor je soglasno odobril bilanco za leto 1940. in proračun za leto 1941. Na predlog člana nadzornega odbora Viljema Laznika je občni zbor izrekel upravi in blagajniku razrešnico.

Pri volitvah je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Ivan Jelačin, za prvega podpredsednika Viktor Meden, drugega podpredsednika dr. Fran Windischer, tajnika Anton Agnola, za blagajnika Ivan Zeleznikar, za gospodarja Avgust Volk. Kot zastopnik zbornice za TOI je bil izvoljen v odbor tajnik dr. Ivan Pless. Ostali odbor sestavlja 12 članov Združenja trgovcev v Ljubljani, po enega zastopnika pa imajo vsa ona društva, ki so člani društva Trgovski dom.

Iz vseh poročil, ki so bila podana na občnem zboru, je bilo ugotovljeno skrbno in varčno gospodarstvo z družvenim premoženjem.

Borski rudnik v nemških rokah

Poročali smo že o pogajanjih za nakup delnic borskega rudnika po nemški finančni skupini ter o že doseženem načelnem sporazumu. Ta nakup je sedaj definitivno in upravni svet Cie Française des Mines de Bor, ki ima v svojih rokah skoraj vse delnice družbe, je sedaj sporočil, da so bila dne 9. decembra 1940. začeta pogajanja sedaj pozitivno zaključena. Večino delnic prevzame neka nemška skupina, ki pa se podrobneje ne imenuje. Nemška skupina plača za vsako delnico 3500 (nominala 200) frankov. Ta znesek morejo dobiti francoski delničarji vsak hip izplačan. Nadalje sporoča upravni svet, da bodo 45% obligacije družbe plačane 1. maja 1941.

Kakor sledi iz poročila »N. Zürcher Zeitung«, se nanaša ta dogovor le na francoske delničarje. Švicarski delničarji dobe izplačano dividendo za l. 1939. in sicer 52'05 šv. fr. (enako 4320 fr. frankov) za vsako delnico.

Nakup sovjetskega bombaža

Glede sovjetskega bombaža je bil sklenjen nakup bombaža za en milijon dolarjev, ki se plačajo v gotovini, nadalje za en milijon dolarjev, ki se plačajo po kliringu, in za 600.000 dolarjev, ki se plačajo z bombažnimi odpadki. Sovjetska Rusija nam bo takoj poslala polovico bombaža, ki ga plačamo v gotovini in po kliringu. Pričakuje se, da bo prva pošiljka sovjetskega bombaža prišla že proti koncu tega meseca ali v začetku marca. Sovjetski bombaž je po kakovosti enak ameriškega in dosti boljši od turškega.

Promet na beograjski produktni borzi

je bil pretekli teden naslednji: Ves promet je znašal 91 in pol vagona, od česar je odpadlo: na koruzo 14 in pol vagona po maksimalni ceni, ječmena 3 vagone (iz južne Srbije) po 520, ovsna 9 in pol vagona (iz Srbije) po 400, fižola 17 vagonov (srbijanski drobni) po 640 do 650, sena 25 vagonov (iz Slavonije) po 117 do

120, slame 1 vagon iz Bosne) po 78 in suhih češpelj 1 vagon (iz Brčka) po 1400 din za metrski stot.

Vozni red hrvatskih avtobusnih linij

118 avtobusnih podjetij v banovini Hrvatski obratuje na 183 avtobusnih linijah, ki se dotikajo nad 900 krajev. Doslej ni bilo mogoče dobiti voznega reda o avtobusnem prometu v hrvatski banovini, če-

prav je ta promet, kot je razvidno iz gornjih števil, zelo razširjen. Sedaj je pa izdala Banska vlast Hrvatske banovine izčrpen in zelo okusen vozni red, ki ga je okrasila s 45 zelo vabljivimi fotografijami raznih krajev in pokrajin svojega območja. Razpečavanje avtobusnega voznega reda je prevzelo Društvo za tujski promet v Zagrebu, ki je dostavilo primerno količino voznega reda vsem biljetarjem »Putnika«, kjer ga vsakdo na željo dobi.

Voine izgube trgovinskih brodovij

O izgubah trgovinskih ladij v dosedanji vojni so bile ob koncu januarja objavljene nove nemške statistike. Niso pa te številke tako zanesljive, da bi se iz njih mogla napraviti res celotna slika o škodah, ki jih je evropskim narodom prizadejala vojna na morju. Posebno zaradi tega ne, ker velesile skrbno skrivajo dejansko stanje brodovja. Poleg tega pa so brodovja malih severnih držav večinoma razpolovljena.

Za te države: Norveško, Švedsko, Nizozemsko, Dansko, Finsko, Belgijo z Grčijo vred se navajajo dosedanje izgube s poldrugim milijonom bruto registrskih ton. Danska je izgubila 34 ladij (samo večjih) ali 105.000 brt ali 8% vse tonaže. Ob zasedbi je bilo doma 1136 ladij v vrednosti 260 milijonov danskih kron, zunaj pa 85 parnikov, ki so pa bili zavarovani za 211 milijonov kron. Ti so sprejeli ukaz, da se morajo za teči v nevtralna pristanišča; večina je pristala v Ameriki. Še večje pa je bilo število danskih ladij v angleških in francoskih pristaniščih, namreč 159 ladij, zavarovanih za 262 milijonov kron. Približno 10 od teh je že potopljenih, 29 jih je še v francoskih lukah, ostalo pa ima zdaj Anglija (120 ladij z zavarovalnino 213 mi-

lijonov kron) oz. so bile nekatere potopljene.

Velike so tudi izgube Norveške, ki jih cenijo na 115 ladij s 550.000 brt ali na 12% vse tonaže. Samo v letu 1940. je bilo potopljenih 410.000 brt. Ker je pa brodovje dobilo za 142.000 novih ladij, se ceni zdaj na 4.434.000 brt. Švedska ceni svoje žrtve na 78 ladij s tonažo 185.000 brt, z zaplenjenimi vred pa 280.000 brt. (V svetovni vojni je izgubila samo 200.00 brt.)

Površna je razvidnost o Nizozemski. Ob zasedbi je bilo 95% brodovja zunaj in do začetka maja 1940 so znašale izgube 30 ladij z 89.000 brt, kar se je gotovo še zelo zvišalo.

Finsko trg. brodovje je izgubilo odslej 42 ladij, do 80.000 brt. ton. Doma je zdaj 145 ladij, 75 večjih pa je zunaj (skupaj 490.000 ton).

Belgiji je bilo do zasedbe uničenih 13 ladij. Večino poštnih ladij je vzela Anglija, ki jih uporablja tudi v Sredozemskem morju.

Zelo visoko pa ceni ta nemška statistika izgube Grčije. Samo do julija 1940 je dosegla izguba višino 200.000 ton. Zaradi vojne je ta izguba bržkone še enkrat višja. Značilno za to vojno je, da so že toliko trpele na morju nevtralne države, med njimi tudi naša.

Radijske motnje postajajo vedno neznosnejše

Vedno bolj pogostne so motnje, ki jih morajo prenašati radijski poslušalci. Te motnje pa se v zadnjem času ne čutijo le pri poslušanju tujih postaj, zlasti kadar se oddajajo tuja vojna poročila, temveč tudi pri poslušanju domačih postaj. To dokazuje, da ni kriva le kakšna tuja propaganda, temveč se motnje povzročajo tudi doma. Prav nič ni izključeno, da se te motnje povzročajo tudi iz zlohotnih namenov.

Pritožbe radijskih poslušalcev nad temi motnjami so že tako splošne, da si ne moremo prav misliti, da ne bi prišle tudi na ušesa poštne uprave. Zato upamo, da je poštna uprava tudi že kaj ukrenila, da se ugotovi, od kod izvirajo te motnje in da se potem tudi odpravijo. Prav zelo bi bili poštni upravi hvaležni, če bi se kmalu mogli njej zahvaliti za odpravo motenj. Menda nismo preveliki optimisti, če imamo takšno mnenje.

Ukinitev izvozne carine na deske, plohe, letve in skobe

Ministrski svet je na predlog fin. ministra sklenil, da se oprosti plačevanja izvozne carine blago, navedeno pod št. 24, 2c in č izvozne tarife v predlogu zakona o občni carinski tarifi. Izvozne carine se torej oproste deske, plohi, letve, skobe (late) iglastega in in ostalega drevja ter ostalo.

Ta odločba je stopila v veljavo 12. februarja 1941.

»Službeni list«

kr. banske uprave dravske banovine z dne 15. februarja objavlja: Uredbo o nabavah za potrebe ustanov ministrstva za socialno

politiko in ljudsko zdravje — Uredbo o prisežnem obrazcu, obliki pečata, obrazca za overilo prevoda, vpisniku, disciplinskem oblastvu, disciplinskih kaznivih dejanjih in kaznih, primerih prenehanja službe ter tarifi o nagradi in o stroških za zasebne in uradne posle tolmačev — Uredbo o spremembah in dopolnitvah uredbe o skupnem davku na poslovni promet — Naredbo o kontroli izvoza premoga — Dovolitev postavitve tovarne špirta v Goricanah — Pooblastitev banske uprave banovine Hrvatske glede izvoza lesa, lesnih izdelkov in gozdnih proizvodov vobče — Pooblastitev za registriranje uvoznikov umetnih gnojil, žvepla in modre galice na območju banovine Hrvatske — Tarifne ugodnosti za poštne pakete za nepismene — Spremembo uredbe o službenem razmerju med vinogradnikom in viničarjem (viničarskem redu).

Občni zbori

XXII. redni občni zbor delničarjev Združenih opekarn v Ljubljani bo 6. marca ob 11. v družbenih prostorih na Miklošičevi cesti. Deset delnic upravičuje do enega glasu. Delnice se morajo položiti vsaj 6 dni pred občnim zborom.

XVI. redni občni zbor d. d. Centralne vinarne v Ljubljani bo v soboto 29. marca ob 16. v prostorih družbe, Frankopanska 11. Delnice se morajo položiti vsaj šest dni pred občnim zborom, in sicer najmanj 25 delnic.

Konkurzi - poravnave

Odpravlja se konkurz o premoženju premogokopne družbe Bela Motnik v Celju, ker je bila razdeljena vsa masa.

Doma in po svetu

Minister Kulovec je imel v nedeljo na seji mestne organizacije JRZ v Mariboru daljši govor, v katerem je najprej govoril o odmevu svojega celjskega govora, ki je bil v vsej državi prijazno sprejet. Posebno je bila dobro sprejeta misel, da moramo v sedanjih težkih časih zlasti upoštevati vrednote, ki so najvažnejše. Ta dolžnost, da se priznava prednost splošno narodnim in državnim vrednotam, ne veže le posameznikov, temveč tudi politične skupine. Zato ima tudi stranka, ki zastopa večino naroda, največjo odgovornost. A tudi manjšinske skupine se morajo dvigniti na raven splošno narodnih razgledov ter pomagati ustvarjati splošno narodne in državne vrednote. Te glavne misli mojega govora se bile jasno povedane in so jih tudi v vsej državi pravilno razumeli. Zato pa si tudi ne more misliti, da jih ne bi prav razumeli v Sloveniji. Toda v Sloveniji se postavlja tudi vprašanje, kdo ima večino naroda. Eno je gotovo. Tisti, ki to vprašanje postavljajo, večine nimajo. Vse dosedanje volitve dokazujejo, da imamo mi že 40 let večino. Mi imamo zgodovinsko legitimacijo, da zastopamo slovenski narod. Moje prizadevanje za pomirjenje v političnem življenju niti najmanj ne izvira iz kakšne slabosti. Stvar je v tem, da si danes ne smemo privoščiti cepljenja naroda in da ne gre, da bi vsak posameznik presojal velika vprašanja naroda in države s perspektive svojega željnika. Če smo govorili o pomirjenju, je to le dokaz, da se zavedamo svoje odgovornosti in svoje moči. Zato smo naglasili, da so stvari, ki se visoko dvigujejo nad strankarske težnje. Zavedamo se svoje moči, a hočemo biti lojalni in pravični. Ne bomo mi odgovorni, če se kdo ne bi hotel dvigniti nad strankarske ozire. Demokracija pomeni oblast večine ob dobrohotni kritiki manjšine. Nato je dr. Kulovec poudaril, da Slovenija še nadalje zahteva čim širšo samoupravo za banovino Slovenijo. To načelno stališče velja za vedno. Vendar pa smo Slovenci vedno imeli razumevanje za prednost neodložljivih državnih potreb. In če smo tako delali v normalnih časih, bomo tem bolj tako delali sedaj. Govor dr. Kulovca je bil sprejet od zborovalcev z glasnim odobravanjem.

»Delo«, glasilo bivšega pravosodnega ministra dr. Lazarja Markovića zelo toplo pozdravlja resolucijo, ki jo je sprejel banovinski odbor JNS v Ljubljani. Zlasti pozdravlja list govora dr. Andjelinovića in Ivana Puclja.

Novi portugalski poslanik na našem dvoru pooblaščen minister Fernando Quarti de Olivera Bastos je prišel v Beograd, da izroči svoje poverilne listine.

Za predsednika Združenja jugoslovanskih dramskih avtorjev (UJDA) je bil izvoljen pesnik Oton Zupančič. V upravi je od Slovencev tudi Pavel Golja.

Zagrebski kanonik Janko Barle je umrl v Zagrebu v starosti 72 let. Pokojnik se je rodil v Budanjah v Vipavski dolini kot sin učitelja. Višjo gimnazijo in bogoslovje je dovršil v Zagrebu, kjer je l. 1916.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki norajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovanec do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

postal kanonik Barle si je pridobil zelo velike zasluge kot pionir hrvatsko-slovenskega zblizanja. Cenjen je bil kot zgodovinar in pisatelj, a tudi za razvoj cerkvene glasbe na Hrvatskem je mnogo storil. Slava njegovemu spominu!

V Gorici je umrl v visoki starosti 85 let Matija Rutar, upokojeni apelačijski svetnik. Znan je bil zlasti pred vojno in med vojno, ko je z vso doslednostjo branil slovensko uradovanje na sodišču. Bil je tudi deželni poslanec. Slava njegovemu spominu!

Grof Adam Zamojski, starešina poljskega Sokola in predsednik mednarodne telovadne organizacije je umrl v Varšavi. Bil je znan po vsem slovenskem svetu. Slava njegovemu spominu!

Za pomočnika prometnega ministra je bil imenovan dosedanji železniški direktor v Zagrebu inž. Terček, za novega železniškega direktorja v Zagrebu pa inž. Nikola Turkalj.

Madžarski kmet, minister Banffy je sprejel delegacijo jugoslovanskega kmetijskega ministrstva, ki je prišla v Budapešto zaradi pogajanj o ureditvi ribolova v obmejnih vodah.

Zelo so bili poostreni predpisi za dovoljenje prehoda čez most, ki veže Sušak z Reko. Posebno strogi so italijanski predpisi glede prehoda meje.

Vest o ustanovitvi Hrvatsko-nemške trgovinske zbornice v Zagrebu, ki smo jo posneli o »Jugoslavenskem Lloyd« se demantira kot neresnična.

Krušne nakaznice se za mesec februar ne bodo več izdajale.

Tovarna Sartid v Smederevu, ki proizvede kmetijske stroje in železne konstrukcije ter ima ladjedelnico in tvornico za jeklo, je imela v l. 1939. 349.000 din čistega dobička, ki se ves prenesel na novi račun. Bruto izdatki so izkazani s 15'8, odpisi pa s 3'8 milijona dinarjev. Delniška glavnica družbe znaša 45 milijonov din. Glavne postavke v bilanci so naslednje (vse v milijonih din): investicije in naprave 83'8, dolžniki 17'8, blagovna skladišča 30, upniki 54'7, obligacije 6, amortizacijski sklad 25'9, vsa bilančna vsota 132'9.

Kolpa je poplavila vso pokrajino ob Petrinji. Promet po velikim železniškim mostom je onemogočen.

V Malinski velja električni tok 14 din za kilovatno uro brez raznih taks. Malinska ima rekord glede dragega električnega toka ne le v Jugoslaviji, temveč menda na vsem svetu.

Zaradi nakopicega leda na Donavi severno od otoka Čepca se je napravila velikanska ledena bariera. 80 km južno od Budimpešte je voda prebila nasip. Ogrožena je velika površna plodna zemlja, da bo poplavljena. V ogrožene kraje je bilo poslano vojaštvo.

V španskem pristanišču Santander je nastal velik požar. Iz neznanih vzrokov je nastal ogenj na neki tovorni ladji, ki je vozila bencin. Ogenj se je hitro razširil tudi na obalo ter zajel okoli 200 posloplj. Zaradi močnega vetra se je ogenj hitro razširil. 30.000 prebivalcev je brez strehe.

Velika železniška nesreča se je zopet zgodila v Španiji. Orkan je pri San Sebastianu vrgel tri vagone električnega vlaka čez most v močno naraslo reko. Vsi trije vlaki so bili polni potnikov. Računati se mora s tem, da so vsi mrtvi.

Izredno silen orkan je divjal nad Lisabono in severno zapadno Španijo. Veliko število ladij je poškodovanih, niti ena hiša v mestu ni brez poškodb. Tudi v Bilbao in drugih mestih je napravil vihar obilo škode.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1-2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!

Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

istega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!